

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **105859** (13) **U**
(51) МПК (2016.01)
A61B 5/00
A61B 5/08 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

<p>(21) Номер заявки: u 2015 09038</p> <p>(22) Дата подання заявки: 21.09.2015</p> <p>(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 11.04.2016</p> <p>(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 11.04.2016, Бюл.№ 7</p>	<p>(72) Винахідник(и): Колоскова Олена Костянтинівна (UA), Білоус Тетяна Михайлівна (UA), Шевченко Наталія Олександрівна (UA), Хільчевська Вікторія Станіславівна (UA)</p> <p>(73) Власник(и): ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ" МОЗ УКРАЇНИ, пл. Театральна, 2, м. Чернівці, 58002 (UA)</p>
---	--

(54) СПОСІБ ПРОГНОЗУВАННЯ ТЯЖКОГО ПЕРЕБІГУ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ В ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

(57) Реферат:

Спосіб прогнозування тяжкого перебігу бронхіальної астми у дітей шкільного віку шляхом урахування маркерів ремоделювання дихальних шляхів. Визначають маркер ремоделювання VEGF та відносний вміст еозинофілів у мокротинні, і при рівні VEGF більше 120 пг/мл та вмісті еозинофілів у мокротинні 4 % та більше прогнозують тяжкий перебіг бронхіальної астми.

UA 105859 U

Корисна модель належить до галузі медицини, а саме до пульмонології й алергології, та може бути використана для покращення результатів лікування дітей, хворих на бронхіальну астму.

Досягнення та втримання контролю є головною метою Глобальної ініціативи з профілактики та лікування астми та узгоджувальних документів з даної проблеми в багатьох країнах світу [Andersson M., 2013]. Традиційно, інструментальним методом діагностики як тяжкості, так і контролю, вважається спірометрична характеристика функції зовнішнього дихання, проте, в дитячому віці дані показники залишаються нормальними й за відсутності контролю [Swartz E.C., 2007] і не завжди корелюють із симптомами захворювання [Hanxiang N., 2008]. Натомість, неінвазивні методи діагностики запалення дихальних шляхів забезпечують об'єктивізацію оцінки контролю бронхіальної астми та демонструють відповідь пацієнта на базисну протизапальну терапію. З урахуванням того, що при лікуванні інгаляційними глюкокортикостероїдами зміни показників зовнішньої функції дихальних шляхів не вважаються адекватними показниками контролю порівняно з дослідженням гіперсприйнятливості бронхів та їх локального запалення [Tantisira K.G., 2008], інфламатометричні дослідження наразі отримують широке використання у практиці [Balbi B., 2007; Muylem A., 2007].

Загальновідомою є роль еозинофільних гранулоцитів у виникненні та персистуванні запального процесу дихальних шляхів при бронхіальній астмі. Дані ефекторні клітини мають характерну зернистість, приблизно 200 гранул у 1 клітині, що містять лужні білки: великий основний протеїн, еозинофільний катіонний протеїн, еозинофільна пероксидаза, еозинофільний нейротоксин. Прозапальні властивості еозинофілів проявляються завдяки дії вказаних речовин, яким притаманна цитотоксичність, стимуляція дегрануляції опасистих клітин та базофілів, а вивчення ступеня активації цих основних прозапальних клітин алергічного запалення непрямо свідчить про тяжкість запального процесу, який є першопричиною ремоделювання бронхів.

З цієї позиції, прогнозування тяжкого перебігу бронхіальної астми за допомогою маркерів ремоделювання дихальних шляхів при бронхіальній астмі - васкулярного ендотеліального фактора росту у надосадковій рідині мокротиння та показниками вмісту еозинофілів у мокротинні може вважатися перспективним для покращення терапії таких хворих та досягнення позитивного економічного ефекту.

Першим аналогом корисної моделі є спосіб оцінки рівня контролю бронхіальної астми у дітей (Пат. RU 2458634 С1 МПК А61В10/00, А61В5/107, А61В5/091. Способ оценки уровня контроля над бронхиальной астмой у детей / Сависько А.А., Батюшин М.М., Лебедеко А.А.; патентообл. ГБОУ ВПО РостГМУ Минздравсоцразвития России. - заявл. 2011118188/14 от 05.05.2011, опубл. 20.08.2012.), в якому авторами пропонується використовувати цілу низку досліджень: клінічних (оцінка частоти денних та нічних симптомів астми), анамнестичних (тривалість та вік дебюту захворювання, тривалість протизапальної терапії з використанням різних груп препаратів, наявність пасивного чи активного паління, атопічного дерматиту, алергічного риніту), імунологічних (вміст загального імуноглобуліну Е у сироватці крові), алергологічних (алергопроби), антропометричних (обвід грудної клітки, зріст, маса тіла дитини і батьків), інструментальних (характеристики функції легень за даними спірограми).

Недоліком даного аналогу-способу є те, що така методика оцінки рівня контролю над бронхіальною астмою є досить об'ємною, потребує значних затрат вільного часу дитини, її батьків та медичного персоналу.

Іншим аналогом корисної моделі є спосіб діагностики інтенсивності запалення бронхів (Пат. RU 2370773 С1, МПК G01 N33/53. Способ прогноза прогрессирования хронической обструктивной болезни легких / Калинина Е.П., Лобанова Е.Г., Иванов Е.М.; Заявитель ГУ Дальневосточный научный центр физиологии и патологии дыхания Сибирского отделения Российской академии з медицинских наук. заяв. 2008125586/15, 23.06.2008.), в якому визначають концентрацію трансформувального фактора зросту TNF- β 1 та фактора зросту фібробластів у сироватці крові, і при їх високих рівнях прогнозують прогресування хронічного обструктивного захворювання легень зі значним зниженням об'єму форсованого видиху на 1 секунді впродовж року.

Недоліком даного аналогу-способу є його висока вартість і необхідність наявності спеціального обладнання, що, у переважній більшості, є малодоступним для закладів практичної охорони здоров'я, особливо первинної її ланки.

Прототипом корисної моделі є спосіб прогнозування наявності ремоделювання бронхів (Пат. UA 36549 U МПК G01N 33/48, G01N 33/53, А61В 10/02. Способ прогнозування ремоделінгу бронхів на тлі хронічного та рецидивуючого бронхіту / Ільченко С.І., Бондарева В.О.; Заявник Дніпропетровська державна медична академія. - заяв. 200808141, 17.06.2008, опубл. 27.10.2008, бюл. № 20.) шляхом браш-біопсії слизової оболонки бронхів та імуноцитохімічного

дослідження аналізату з визначенням маркерів ремоделінгу дихальних шляхів, а саме моноклональних антитіл TGF- β , 34 β E12, Ki-67, що дозволяє, за їх певного рівня, прогнозувати високий ризик ремоделінгу бронхів.

5 Недоліками прототипу-способу є його інвазивність, оскільки для аналізу необхідне дослідження біопсійного матеріалу, що є небажаним у дитячій практиці та може погіршити стан пацієнтів, а також значні затрати часу та необхідність використання спеціалізованого обладнання.

10 В основу корисної моделі поставлена задача удосконалити спосіб прогнозування тяжкого перебігу бронхіальної астми в школярів шляхом визначення рівня васкулярного ендотеліального фактора росту (VEGF) у надосадковій рідині мокротиння та відносного вмісту еозинофілів у мокротинні.

Спільними ознаками прототипу та корисної моделі є прогнозування тяжкості астми з урахуванням маркерів ремоделювання дихальних шляхів.

15 Відмінною ознакою корисної моделі від прототипу є те, що визначають маркер ремоделювання VEGF та відносний вміст еозинофілів у мокротинні.

Визначення термінів, що використовуються при описі корисної моделі: тяжкий перебіг бронхіальної астми, маркер ремоделювання VEGF, вміст еозинофілів у мокротинні.

Спосіб здійснюють наступним чином.

20 У дитини шкільного віку, хворої на бронхіальну астму, визначають вміст еозинофілів у мокротинні та рівень васкулярного ендотеліального фактора росту (VEGF) у надосадковій рідині мокротиння, та при вмісті еозинофілів у мокротинні 4 % та більше і рівні VEGF більше 120 пг/мл прогнозують тяжкий перебіг бронхіальної астми зі специфічністю 94,7 %, передбачувану цінністю позитивного результату 75,0 %. За умови досягнення вказаних показників відношення шансів тяжкого перебігу бронхіальної астми сягає 6,7, відносний ризик - 2,4.

25 Приклади використання корисної моделі.

Дитина Д., 12.12.95 р.н., знаходилась на лікуванні в алергологічному відділенні ОДКЛ м. Чернівці з 23.04.2007 р. по 07.05.2007 р. з діагнозом: Бронхіальна астма, атопічна форма, персистуючий перебіг тяжкого ступеню, період загострення, ДН I-II ступ. Хронічний алергічний риніт, період загострення. Рівень васкулярного ендотеліального фактора росту (VEGF) у надосадковій рідині мокротиння становив 120 пг/мл, вміст еозинофілів у мокротинні - 16 %. Таким чином, у дитини прогнозовано тяжкий перебіг бронхіальної астми та рекомендовано збільшити обсяг базисної протизапальної терапії. При оцінюванні контролю через 6 місяців виявлено, що рівень контролю бронхіальної астми за клінічно-інструментальною оціночною шкалою на початку спостереження становив 25 балів, після курсу лікування 18 балів, тобто відзначено покращення контролю над захворюванням і достатню ефективність отриманого обсягу базисної протизапальної терапії та рекомендовано її надалі продовжити.

40 Дитина В., 13.11.1991 р.н., знаходилась на лікуванні в алергологічному відділенні ОДКЛ з 12.04.2007 р. по 27.04.2007 р. з діагнозом: Бронхіальна астма, змішана форма, персистуючий перебіг, тяжкого ступеню, період загострення, ДН I ступ. За даними дослідження рівень васкулярного ендотеліального фактора росту (VEGF) у надосадковій рідині мокротиння становив 90 пг/мл, вміст еозинофілів у мокротинні - 2 %. Таким чином, у дитини прогнозовано низький ризик тяжкого перситування захворювання й умовно-контрольовану бронхіальну астму, виходячи з чого вирішено продовжувати отримуваний обсяг базисної протизапальної терапії. При оцінюванні контролю через 6 місяців виявлено, що рівень контролю бронхіальної астми за клінічно-інструментальною оціночною шкалою на початку спостереження становив 24 бали, а після курсу терапії 16 балів, тобто відзначено достатню ефективність базисної протизапальної терапії та вирішено її надалі продовжувати.

50 Технічний результат. Спосіб, що заявляється, дозволяє ефективніше прогнозувати тяжкий перебіг бронхіальної астми в дітей шкільного віку і, завдяки цьому, обґрунтовано призначати лікувально-профілактичні заходи пацієнтам та досягти позитивного економічного ефекту шляхом оптимізації обсягу отриманої базисної протизапальної терапії, спосіб є неінвазивним та володіє достатньо високою діагностичною цінністю результатів.

55 ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб прогнозування тяжкого перебігу бронхіальної астми у дітей шкільного віку шляхом урахування маркерів ремоделювання дихальних шляхів, який **відрізняється** тим, що визначають маркер ремоделювання VEGF та відносний вміст еозинофілів у мокротинні, і при рівні VEGF більше 120 пг/мл та вмісті еозинофілів у мокротинні 4 % та більше прогнозують тяжкий перебіг бронхіальної астми.

Комп'ютерна верстка О. Рябко

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601